

සංස්කූත පාඨමාලා । ෨

සංස්කෘත පාඨමාලා 2

වන්දනා

නමෝ බුද්ධාය ගුරවේ නමෝ ධර්මාය ශාසිනෝ ।
නමස්සංඝාය මහතේ ත්‍රිභ්‍යෝ ගුරවේ නම: ॥෧॥
ගුරවේ සර්වලෝකානාං භිෂජේ භවරෝගිනාම් ।
නිධයේ සර්වවිද්‍යානාං දක්ෂිණාමූර්තයේ නම: ॥෨॥
අජ්‍යාන තිමිරාන්ධස්‍ය ජ්‍යානාංජන ශලාකයා ।
චක්ෂුරුන්මීලිතං යෙන තස්මේ ශ්‍රී ගුරවේ නම: ॥෩॥
සර්වේ භවන්තු සුඛින: සර්වේ සන්තු නිරාමයා: ।
සර්වේ භද්‍රාභි ප්‍රශ්‍යන්තු මා කච්ඡිද්දු:ස්වභාග්භවේත් ॥෪॥

දුරවබෝධ පද

ගුරවේ - ගුරුවරයාණන් වහන්සේට ශාසිනෝ - අනුශාසන නමස්සංඝාය -
(නම:+සංඝාය) සංඝරත්නයට නමස්කාරය වේවා මහතේ - ශ්‍රේෂ්ඨ වූ නිරාමයා:
- නිරෝගී වූවෝ කච්ඡිද්දු:ස්වභාග්භවේත් - (කච්ඡිත්+දු:ස්වභාග්+භවේත්) කිසිවෙක්
දුකට පත්වීම (නො) වේවා භිෂජේ - ඖෂධයක් වීම පිණිස භවරෝගිනාම්
- නවරෝගීන්ට නිධයේසර්වවිද්‍යානාං - සියලු ශාස්ත්‍රයන්ට නවතැනක් වීමට
දක්ෂිණාමූර්තයේ - තිමිරාන්ධස්‍ය (තිමිර+අන්ධස්‍ය) අන්ධයාගේ අඳුර ජ්‍යානාංජන - (ජ්‍යා
න+අංජන) නුවණ නැමති අඳුරේ ශලාකයා - අඳුරේ ගාන කුරෙන් චක්ෂුරුන්මීලිතං
- (චක්ෂු: + උන්මීලිතං) - ඇස ඇරීම

एकः शृगालः ।

एकः शृगालः वनं गच्छति ।.....//

पिपासा तस्य बुभुक्षा

पिपासया बुभुक्षया वनं गच्छति ।

सः वनं गच्छति ।

तत्र गच्छति किमपि न लभते ।.....//

इतोऽपि गच्छति किमपि न लभते ।.....//

श्रान्तः जायते खिन्नः जायते ।.....//

किं च करोति सः किं च करोति ।.....//

वामतः पश्यति दक्षिणतः पश्यति

अग्रतः पश्यति पृष्ठतः पश्यति.....//

स्वेदः जायते तृषा जायते ।

तस्य स्वेदः जायते तृषा जायते ।

किम् च पश्यति सः किम् च पश्यति ।.....//

पश्यति द्राक्षालताम्

सः पश्यति द्राक्षाफलम् ।.....//

उपरि उपरि लतासु

दृश्यते च तत् फलम् ।.....//

अनुक्षणम् तं मुखे रसः जायते ।.....//

किं च करोति सः किं च करोति ।.....//

एकवारं उत्पतति द्विवारं उत्पतति

त्रिवारं उत्पतति पुनः पुनः उत्पतति ।.....//

स्वेदः जायते श्रमः जायते ।

तस्य स्वेदः जायते श्रमः जायते ।

किं कथयति सः किं कथयति ।.....//

आम्लं द्राक्षाफलं आम्लं द्राक्षाफलम् ।

इत्येवं कथयति सः पलायते ।.....//

එක් සිවලෙක්

එක් සිවලෙක් වනයට යයි.....//
 පිපාසයයි උභය කුසගින්නයි
 පිපාසයෙන් කුසගින්නෙන් වනය තුළට යයි
 උභය වනය තුළට යයි
 එහාට උභය යයි කිසිවක් නොලැබේ.....//
 මෙතැනින් උභය යයි කිසිවක් නොලැබේ.....//
 විඩාවක් දැනෙන්නේ වෙහෙස දැනෙන්නේ
 මොකද කරන්නේ උභය මොකද කරන්නේ?.....//
 වම දිශාව බලයි දකුණක (යළි) බලයි
 ඉදිරිදෙස ද බලයි පිටුපස උභය බලයි.....//
 ඇඟ දහඩිය ඇතිවන්නේ පවස ද වන්නේ
 උගේ, ඇඟ දහඩිය ඇතිවන්නේ පවස ද වන්නේ
 කුමක් දකින්නේ උභය කුමක් දකින්නේ?.....//
 දකියි උභය සොඳුරු මිදි වැලක්
 දකියි උභය මිදි පොකුරක්
 ඉහළ ඉහළ වැල්වල
 දකිනු ලැබේ ඒ ගෙඩි.....//
 මොහොතකින් ඔහු මුවේ රසය පහළවේ.....//
 මොකද කරන්නේ උභය මොකද කරන්නේ?.....//
 එක පාරක් උඩපනිසි දෙපාරක් උඩපනිසි
 තුන්පාරක් උඩපනිසි නැවත නැවත උඩපනිසි.....//
 වෙහෙස උභයට දැනෙන්නේ විඩා දැනෙන්නේ
 උභයට, වෙහෙස දැනෙන්නේ විඩා දැනෙන්නේ
 කුමක් කියන්නේ උභය කුමක් කියන්නේ.....//
 හරි ඇඹුලයි මේ මිදි හරි ඇඹුලයි මේ මිදි

දුරවබෝධ පද

- බුභුක්ෂා - කුසගින්න
- ලබ්මතේ - ලබනු ලැබේ
- ශ්‍රාන්ත: - මහන්සිය
- චිත්ත: - වෙහෙස/විඩාව
- ජායතේ - උපදිනු ලැබේ
- කිං - කුමක්
- වෘතත: - වම්පස
- දක්ෂිණත: - දකුණු පස
- අග්‍රත: - ඉදිරි පස පූෂ්‍යත: - පිටුපස ස්වෙද: - දහඩිය තූෂා - පිපාසය
- ද්‍රාක්ෂාලතාම - මිදිවැල ද්‍රාක්ෂාෆලම - මිදිගෙඩිය උපරි - උඩ අනුක්ෂ
- ආම - මොහොතට අනුව උත්පතති - උඩපනිසි ශ්‍රම: - වෙහෙස
- ආමල් - ඇඹුල් ආත්‍යේවං - (ඉති+ආවං) පලායතේ - පැන යනු ලැබේ

उदिते सूर्ये धरणी विहसति ।
 पक्षी कूजति कमलं विकसति ॥१॥
 नदति मन्दिरे उच्चैर्ढक्का ।
 सरितः सलिले सेलति नौका ॥२॥
 पुष्पे पुष्पे नानारङ्गाः ।
 तेषु डयन्ते चित्रपतङ्गाः ॥३॥
 वृक्षे वृक्षे नूतनपत्रम् ।
 विविधैर्वर्णैर्विभाति चित्रम् ॥४॥
 धेनुः प्रातर्यच्छति दुग्धम् ।
 शुद्धं स्वच्छं मधुरं स्निग्धम् ॥५॥
 गहने विपिने व्याघ्रो गर्जति ।

उच्चैस्तत्र च सिंहः नर्दति ॥६॥
 हरिणोऽयं खादति नवघासम् ।
 सर्वत्र च पश्यति सविलासम् ॥७॥
 उष्ट्रः तुङ्गः मन्दं गच्छति ।
 पृष्टे प्रचुरं भारं निवहति ॥८॥
 घोटकराजः क्षिप्रं धावति ।
 धावनसमये किमपि न खादति ॥९॥
 पश्यत भल्लुकमिमं करालम् ।
 नृत्यति थथथै कुरु करतालम् ॥१०॥

ਫਿਰੰ ਪਰਿਵਰਤਨਾ

ਭਾਲਵਿਲਿ ਠੀਠ

ਠੀਠਿਕਾ ਠੀਠਾਠੇਠਿ ਠੀਰੁ ਠਠਠੇਠਿ
 ਠੀਰੁਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ
 ਠਠ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ
 ਠਠ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ
 ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ
 ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ
 ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ
 ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ
 ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ
 ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ
 ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ
 ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ ਠਠਠੇਠਿ

අභිනව තණකොළ කයි මේ මුව තෙම
 විනෝදයෙන් නරඹයි උග්‍ර හැමතැන
 උස් වූ ඔටුවා සෙමෙන් සෙමෙන් යයි
 මහත් බරක් උග්‍ර පිටෙහි දරා යයි
 ඉක්මන් ගමනින් අස්රජ දිවයයි
 දුවන ගමන් උග්‍ර කිසිවක් නොම කයි
 බිහිසුණු මේ වළහා බලපල්ලා
 ඊට්ටේ අත්පුඩි දී නටපල්ලා

දුරවබෝධ පද

उदिते - උදාවූ කල්හි ධරණී - පොළොව උච්චේඤ්ඤා - (උච්චේ+ඤ්ඤා)
 उच्चैः - උස් හඬින් ඤ්ඤා - බෙරය සරිත් - ගංගාව සලිලේ - ඡලයේ
 सेलति - සෙලවෙයි නානාරඤ්ඤා - විවිධ නැටුම් ඡයන්තේ - පියාඹනු
 ලැබෙත් ඡිත්‍රපතඤ්ඤා - සමනලයෝ නූතන - අලුත් විභාති -
 දීප්තිමත් ව බබළයි ස්වඡ්ඡ - පිවිතුරු ස්නිග්ධම් - සාරවත්, උකු, මේද
 गर्जति - ගොරවනවා ගහනේවිපිනේ - සනකාලයේ නර්දති - හඬ
 නඟනවා/ගොරවනවා හරිඣ - මුවා නවගාසම් - අලුත්
 තණකොළ සවිලාසම් - විනෝද සහිත ව/ක්‍රීඩාශීලී ව තුඤ්ඤා - උස
 मन्दं - සෙමින් ප්‍රඡුරං - බොහෝ නිවහති - උසුලයි ක්‍ෂිප්‍රං - වහා
 किमपि (किं+अपि) කුමක් වත් භලුකමිමං - (භලුකං+ ඤ්ඤා) (භලුකං:
) මේ වළහා කරාලම් - දරුණු/බිහිසුණු කරතාලම් - අත්පුඩි

03

विश्वासो नैव कर्तव्यम् ।

एकं वनम् अस्ति । वने एका अजा अस्ति । सा एकदा स्वपुत्रं वदति "पुत्र, अहं बहिः गच्छामि । अहं शीघ्रं पुनः आगच्छामि । अत्र एव तिष्ठतु ।" अतः सा वनं गच्छति । शिशुः अपि सा अनुसरणं करोति । शिशुः मर्गं विस्मरति । अतः सः रोदिति । एकः शृगालः तं शिशुं पश्यति । सः सुकोमलं मांसं खादितुम् इच्छति । अजस्य समीपं आगच्छति पृच्छति च "भवान् कः? किमर्थं रोदिति?" सर्वं ज्ञात्वा अति करुणतया सः वदति, "चिन्ता मास्तु, अहं मातुः समीपं त्वं नेष्यामि । मया सह चलतु । सा मम परिचिता अस्ति ।"

अजाशिशुः वदति "अहं भवन्तं न जानामि । मम माता यत् अपरिचितेन सह कुत्रापि न गमनीयम् इति ।" वञ्चकः शृगालः वदति, "मम विषये मा चिन्तयतु । पश्यतु तत्र एकः न्यग्रोधवृक्षः अस्ति । तत्र भवतः माता त्वम् अन्विष्यति ।" अजाशिशुः शृगालेन

सह गच्छति । तस्मिन् क्षणे अजा तत्र आगच्छति । स्वपुत्रेण सह वञ्चकं शृगालं दृष्ट्वा वदति । "पुत्र, एतेन सह भवान् कुत्र गच्छति? अस्य विश्वासः न कर्तव्यः ।" शिशुः मातुः समीपं धावति । शिशुमुखात् घटनां श्रुत्वा अजा क्रुध्यति । सा शृगालं प्रहरति स्म । शृगालः पलायति स्म । अजा शिशुं वदति "पुत्र, अपरिचितस्य उपरि कदापि विश्वासः नैव कर्तव्यः । न मैत्री कर्तव्या न कुत्रापि गमनीयम् कदापि मातुः वचनं न छेदनीयम् इति सः पुत्रः अबोधयत् ।

සිවලාට පහර දුන්නී ය. සිවලා පලා ගියේය. එළඳෙන පැටවාට කියන්නීය. "පුත්‍රය නොහඳුනන අය පිළිබඳ ව කිසිදිනෙක විශ්වාස නොකැබිය යුතුය. මිතුරුකම් නොකළ යුතුය. කිසි තැනක නොයා යුතුය." යනුවෙනි. මවගේ වචන කිසිදිනෙක නොබිඳිය යුතු යයි ඒ පුතා අවබෝධ කරගත්තේය.

දුරවබෝධ පද

शिशुः - පැටවා **अनुसरणं** - පසුපසින් යෑම **विस्मरति** - අමතක වේ **रोदनं** - ඇඬීම **सुकुमलं** - සුකොමළ **ज्ञात्वा** - දැන **करुणतया** - කරුණාවෙන් **नेष्यामि** - ගෙන යන්නෙමි **परिचिता** - අඳුනන/හුරුපුරුදු **भवन्तं** - පින්වතා, ඔබ **अपरिचित** - නුපුරුදු **विषये** - ගැන/ සම්බන්ධයෙන් (**मम विषये मा चिन्तयतु** - මා ගැන එහෙම හිතන්න එපා) **न्यग्रोधवृक्षः** - නුගගස **अन्विष्यति** - සොයන්නේය **अस्य** - මොහුකෙරෙහි **शिशुमुखात्** - පැටවාගේ මුඛින් **घटनां** - කැගැසීම **क्रुध्यति** - කිපෙයි **प्रहरति** - පහරදෙයි **पलायाति** - පැන යයි **अपरिचितस्य** - නුපුරුදු කෙනෙකුගේ **उपरि** - උඩ/මත **छेदनीयम्** - නොබිඳිය යුතුය

අර්ථ පරිවර්තනය

විශ්වාස නොකළ යුතු ම ය.

එක් කැලෑවක් ඇත. එහි එක් එළඳෙනක් ද වේ. ඇ එක් දවසක් තම පුතුවට කියයි. "දරුව, මම පිටතට යමි. මම ඉක්මනට නැවත පැමිණෙමි. මෙහි ම ඉන්න." අනතුරුව ඇය කැලයට යයි. පැටවා ද ඇය අනුව යයි. පැටවා මං මුළා වේ. ඉක්බිති උග අඬයි. එක් සිවලෙක් ඒ පැටවා දකියි. උග සුකොමළ වූ මස් කෑමට කැමති වෙයි. සිවලා එළඳෙනගේ සමීපයට එයි විමසයි. "නුඹ කවුද? කුමක් නිසා අඬන්නෙහි ද?" සියල්ල දැන අතිශය කරුණාවෙන් මෙන් උග කියයි. "ගණන් ගන්න එපා, මම මවගේ සමීපයට නුඹ රැගෙන යන්නෙමි. මා සමඟ එන්න. මම ඇයව හොඳින් දන්නවා."

එළ පැටවා කියයි. "මම ඔබව නොහඳුනමි. මගේ අම්මා අඳුනන්නේ නැති කිසිවෙකු සමඟ කොහෙවත් නොයා යුතුයි යැයි කියා ඇත." කපටි සිවලා කියයි "මං ගැන එහෙම වැරදියට හිතන්න එපා. බලන්න, අතන එක් නුග ගසක් තිබේ. එහි නුඹේ මෑණියන් නුඹ සොයමින් සිටින්නීය." එළ පැටවා සිවලා සමඟ යයි. එකෙණෙහි ම එළඳෙන එතැනට පැමිණෙයි. තම පුත්‍රයා සමඟ සිටින කපටි සිවලා ද දැක කියයි. "දරුව, නුඹ මොහු සමඟ කොහි යන්නෙහි ද? මොහු විශ්වාස නොකළ යුත්තෙකි." පැටවා මවගේ සමීපයට දුවයි. පැටවාගේ මුඛින් නිකුත් වූ හඬ අසා එළඳෙන කිපෙන්නීය. ඇය

- सुमनः - नमस्कारः**
सुमनः - ආයුබෝවන් (නමස්කාර වේවා)
रतनः - स्वागतम् । इदमासनम् अलङ्करोतु ।
රනන - (ඔබව) සාදරයෙන් පිළිගන්නව. එන්න වාඩි වෙන්න.
रतनः - कथयतु भवान् किम् इच्छति चायं वा कोपेयं वा पानकं वा ?
රනන - කියන්න ඔබ මොනව බොන්ඩද කැමති. තේ කෝපි හෝ වෙනත් බීමක්?
सुमनः - धन्यवादः । चिन्ता मास्तु ।
සුමන - ස්තූතියි. කරදර වෙන්න එපා.
रतनः - मा एवं वदतु । चायाचषकं पिबावः ।
රනන - එහෙම කියන්න එපා තේ කෝප්පයක් බොමු.
सुमनः - साधु तथा अस्तु ।

- රනන -** හොඳයි එහෙම කරමු.
रतनः - शोभनम् । क्षणं तिष्ठतु ।
රනන - හොඳයි. මොහොතක් ඉන්න.
रतनः - इदं गृह्णातु । पिवतु । कथम् ? मधुरम् अस्ति? ।
රනන - මේක ගන්න. බොන්න කොහොමද? රසද?
सुमनः - आम् मधुरं अस्ति ।
සුමන - ඔව් රසයි.
रतनः - किञ्चित् अधिकम् ?
රනන - මොනවහරි වැඩියි ද?
सुमनः - न हि पर्याप्तम् ।
සුමන - නෑ ප්‍රමාණයට තියෙනව
रतनः - कथं भोः? तव गृहे सर्वं अपि कुशलम् ?
රනන - කොහොමද ඉතින් ගෙදර සියලු දෙනා හොඳින් ඉන්නවද?
सुमनः - आम् त्रिशरणप्रसादात् सर्वं कुशलम् ।
සුමන - ඔව් තෙරුවන් සරණින් සියල්ලෝ ම හොඳින් ඉන්නව.
रतनः - अद्य भवान् अत्र मध्याह्नभोजनं करोतु । अनन्तरं किं न गमनीयः ।
රනන - අද ඔබ මෙහෙ දහවල් කෑම ගන්න. ඊට පස්සෙ යන්න බැරිය.
सुमनः - कः विशेषः?
සුමන - මොකක්ද විශේෂය?
रतनः - न कोऽपि विशेषः ।
රනන - කිසිම විශේෂයක් නෑ
सुमनः - तर्हि अद्य न । अन्यदिने । अधुना अहं गन्तव्यम् । बहु विलम्बः जातः ।
සුමන - එහෙනම් අද නොවේ. වෙන දවසක. දැන් මම යන්න ඕනෙ. හුඟක් පරක්කු වුණා
रतनः - या इच्छा भवतः ।
රනන - ඔබේ කැමැත්තක්
सुमनः - त्रिशरणशरणमस्तु । पुनः मिलामः ।

සුමන - තෙරුවන් සරණයි. නැවත හමුවෙමු.
 රතන: - තথාමస్తు । පන්තාන: සන්තු තේ ශිවා: ।
 රතන - එසේම වේවා. සුබ ගමන් !

දුරවබෝධ පද

ස්වාගතම් - ආයුබෝවන් අලංකාරොතු - භොබවන්න ඉඤ්ඤාති-කැමතිවෙයි චායං
 වා / කොපේයං වා / පානකං වා- තේ භෝ කෝපි භෝ බීමකං භෝ ධන්‍යවාද: - ස්තූතියි
 කිඤ්චිත් - කිසිවක් අධිකම් - වැඩියි ද පර්‍යාප්තම් - ප්‍රමාණවත් අපි සර්ව කුශලම්
 - සියල්ල භොදයි ද ත්‍රිශරණප්‍රසාදාත්-තෙරුවන් සරණින් ක: විශේෂ: - විශේෂය
 කවරක්ද තර්හි - එකල්හි ව්‍යාධි: ජාත: - පරක්කු වුණා ටා ඉඤ්ඤා භවත: - මබේ
 කැමැත්තක් පුන: මිලාම: - නැවත හමුවෙමු

04

चटक चटक

चटक चटक रे चटक ॥
 चिक् चिक् कूजसि त्वं विहग ॥
 नीडे निवससि सुखेन डयसे
 खादसि फलानि मधुराणि ॥
 विहरसि विमले विपुले गगने ॥
 नास्ति जनः खलु वारयिता ॥
 चटक चटक रे चटक ॥
 मातापितराविह मम न स्तः
 एकाकी खलु खिन्नोऽहम् ॥
 एहि समीपं चिक् चिक् मित्र ॥
 ददामि तुभ्यं बहुधान्यम् ॥

चटक चटक रे चटक ॥

चणकं स्वीकुरु पिब रे नीरं

त्वं पुनरपि रट चिव् चिव् चिव् ॥

तोषय मां कुरु मधुरालापम् ॥

पाठय मामपि तव भाषाम् ॥

चटक चटक रे चटक ॥

रे - එමබා/පින්වත් चटकः - ගේ කරුණා ජයති - ඉඟිලෙයි
विपुल - මහත් වාරයති - වළකයි एकाकी - තනිව खिन्नोऽहम्
(खिन्नः+अहम्) දුකටපත්/දුක්මුසු මා चणकं - මෑ/කඩල
स्वीकुरु- පිළිගන්න नीरं - වතුර रटति - නාද කරයි मधुरालापम्
(मधुर+आलापम्)- මිහිරි වදන් पाठयति - උගන්වයි मामपि
(मम+अपि) - මමත් තව - නුඹේ भाषाम् - භාෂාව

ගේ කරුණා

ගේ කරුණා ගේ කරුණා

විච්චි නද දෙයි නුඹ කරුණා

කුඩුවෙහි වසනෙහි සැප සේ ඉඟිලෙහි

පළතුරු කන්නෙහි මිහිර ඇති

වසනෙහි අහසෙහි විශාල නිමැති

කිසි මිනිසෙක් නැහැ නුඹ වළකා

ගේ කරුණා ගේ කරුණා.....//

මෙහි මගේ මව්පියෝ කිසිවෙක් නොම වෙත්

දුක් පත් මම මෙහි තනිව වෙසෙමි

එනු මැන අසලට විච්චි මිතුර

ධාන්ය නුඹහට දෙමි බෙහෙවින්

ගේ කරුණා ගේ කරුණා.....//

මෑ ඇට පිළිගනු මිතුරේ දියබොනු

නදදෙව නැවතත් විච්චි විච්චි

මිහිරි කථාවෙන් කුටුකර මා යළි

මට ද උගන්නව නුඹේ බස දැන්

ගේ කරුණා ගේ කරුණා.....

आसीत् पुरा सुवर्णपुरे धनवान् कश्चित् वैश्यः । तस्य द्वे भार्ये आस्ताम् । तयोर्ज्यायसी वन्ध्या । कनीयसी तु पुत्रमेकं अलभत् । ते द्वे अपि तं बालं स्नेहेनापोषयताम् ।

अथ कियताऽपि कालेन स वैश्यः मृतः । तस्य सर्वमपि धनं पुत्रिणीं कनीयसीं गच्छति स्म । ज्यायसी तु तन्नसाहत । अतः सा व्यचिन्तयत् यदि शिशुमिमं मदीयं कथयिष्यामि तर्हि महदिदं धनं मामेष्यति इति । एवं विचिन्त्य सा बालकमादाय प्रतस्थे । कनीयसी तां वारयति स्म ।

ततः कलहायमाने ते न्यायाधिपमगच्छताम् । उभे अपि तस्याग्रे ममायं शिशुः ममायं शिशुः इति अवदताम् । न्यायाधिपो विवादस्य रहस्यां ज्ञातुं इच्छन् स्वभृत्यमकथयत् यद्द्यूभयोरयं शिशुस्तर्हि तं छित्वा समं विभज्य उभाभ्यां यच्छ इति । तच्छ्रुत्वा ज्यायसी

साधु स्वामिन् साधु । एवं क्रियताम् इत्युच्चैरवोचत् । कनीयसी तु व्याकुली भूत्वा जगाद-
स्वामिन् तदीय एवायं बालो न मदीयः । तस्मात् सजीवोऽयं तस्यै दीयताम् इति ॥

न्यायाधिपस्तदाकर्ण्य विस्मयमानः कनीयसीमेव शिशोर्जननी इति निश्चित्य तस्यै
शिशुमदात् । ज्यायसी तु जनैरुपहास्यमाना प्रत्यागच्छत् । अतः सत्यं जयति नानृतम्
इति जनाः वदन्ति ।

අර්ථ පරිවර්තනය

සත්‍ය දිනයි බොරුව නොදිනයි

පෙර ස්වර්ණපුරයෙහි කිසියම් ධනවත් වෙළෙන්දෙක් විසිය. ඔහුට බිරින්දෑවරු දෙදෙනෙක් වූහ. එයින් ජ්‍යෙෂ්ඨ තැනැත්තිය වඳ එකියකි. කනිෂ්ඨ තැනැත්තිය එක් පුතෙකු ලැබුවාය. ඒ දෙදෙනාත් එම දරුවා සෙනෙහසින් පෝෂණය කළහ.

ඉක්බිති ටිකකලක් ගතවෙද්දී ඒ වෙළෙන්දා මරණයට පත් විය. ඔහුගේ සියලු ම ධනය දරුවන් ඇත්තියට ම හිමි විය. දෙටු බිරිඳ එය නො ඉවසුවාය. ඉක්බිති ඇය මෙසේ කල්පනා කළාය. ඉදින් මේ දරුවා මගේ යැයි කියන්නෙමි ද එකල්හි මේ මහත් ධනය ද මා කරා එන්නේය. යනුවෙනි. මෙසේ සිතා ඇය දරුවා රැගෙන පිටත් විය. කනිටු බිරිඳ ඇය වැළැක්වුවාය. අනතුරුව කලහකරන්නා වූ ඔවුන් නඩුකාරයකු වෙත එළඹුනහ. දෙදෙනා ම ඔහු ඉදිරියේ දී මේ මගේ දරුවා මේ මගේ දරුවා යැයි කීහ. නඩු විසඳන්නා ද විවාදයේ රහස දැනගනු කැමැත්තේ තම සේවකයකුට “ඉදින් මේ දරුවා දෙදෙනාගේ ම නම් ඔහු ව කපා සම ව බෙදා දෙදෙනාට ම දෙව” යැයි කීවේය. ඒ අසා දෙටු බිරිඳ මැනවි ස්වාමීනී මැනවි . එසේ කරනු ලැබේවා යැයි උස් හඬින් කීවාය. කනිටු බිරිඳ ද (කුමක් වේ දැයි) වහාකල ව හැඟුම්බර ව කීවාය. ස්වාමීනී මේ දරුවා ඇයගේම ය මගේ නොවේ. එබැවින් ජීවත් වූ ඔහු ඇයට ම දෙනු ලැබේවා යනුවෙනි.

නඩුකාරයා ද එය අසා පුදුම සහගත සිතින් යුතුව දෙටුබිරිඳ ම දරුවාගේ මව යැයි නිශ්චය කොට ඇයට දරුවා දුන්නේය. ජ්‍යෙෂ්ඨ පත්තිය වනාහි මිනිසුන් විසින් උපහාස කරනු ලබන්නී ආපසු ගියාය. එබැවින් සත්‍යය ම දිනයි. බොරුව නො දිනයි. යනුවෙන් මිනිස්සු පවසති.

දුරවබෝධ පද

ධනවන් - ධනවත් ක්‍ෂිත් - කිසියම් වෛශ්‍ය: - වෙළෙන්ඳා ආස්තාම - වූහ
 තයෝජ්‍යායසී (තයෝ: + ජ්‍යායසී) - දෙදෙනා අතරින් වැඩිමහලු තැනැත්තිය
 කනීයසී - කනිෂ්ඨ තැනැත්තිය ස්නෙහෙනාපොෂ්‍යතාම (ස්නෙහෙ + අපොෂ්‍යතාම)
 සෙනෙහසින් පෝෂණය කළහ. කියතාපි - (කියත් + අපි) - කිසියම් සර්වමපි
 (සර්ව + අපි) - සියලු පුත්‍රිණී දරුවන් ඇත්තිය තන්‍යසාහත - (තත් + න + සාහත)
 එය නො ඉවසුවා ය ව්‍යචිත්තපත් - සිසිය යදි - ඉදින් ශිෂුමිම - (ශිෂු + මි) මේ
 දරුවා මදීය - මගේ ය කථයිෂ්‍යාමි - කියන්නෙමි තර්හි - එවිට/එකල්හි මහදිද්
 - (මහත් + දිද්) මේ විශාල මාමෙෂ්‍යති - (මාම + ශ්‍යති) - මා වෙත එන්නේය
 බාලකමාදාය - (බාලක + ආදාය) - ළමයා ගෙන ප්‍රත්ස්‍යෙ - පිටත් විය වාරයති
 - වළක්වයි න්‍යායාධිපමගච්ඡතාම - (න්‍යායාධිප + අගච්ඡතාම) - නඩුවිසඳන්නා
 වෙත ගියහ ඊමෙ - දෙදෙනා තස්‍යාග්‍රෙ - (තස්‍ය + අග්‍රෙ) ඔහුගේ ඉදිරිපිට ච්ඡන්
 - කැමති වන්නේ ස්වමූත්‍යමකථයත් - (ස්වමූත්‍ය + අකථයත්) - සිය සේවකයාට
 කියේ ය යද්‍යුමයෝරය - (යදි + ඊමයෝ: + අය) ඉදින් මේ (දරුවා) මොවුන්
 දෙදෙනාගේ චිත්වා - සිද, කපා තච්ඡ්‍රුත්වා (තත් + ශ්‍රුත්වා) - එය අසා ක්‍රියතාම
 - කරනු ලැබේවා ච්ඡුච්ඡෙරවොචත් - (ච්ඡුච්ඡෙ: + අවොචත්) - යනුවෙන් උස්හඬින්
 කීවාය ජගාද - හැඟුම් බරහඬින් පැවසුවා ය සජීවෝද්‍ය - (සජීව: + අය) -
 සජීවී මොහු තස්‍යේ දීයතාම - ඇයට දෙනු ලැබේවා විස්මයමාන: - පුදුම සහගත
 සිතින් ශිෂෝර්ජනනී - (ශිෂෝ: + ජනනී) දරුවාගේ මව නානුතම - (න + අනුතම) -
 බොරුව නොවේ.

09

ධික් පරාධීනං ජීවනම් ।

एकदा एकः कुक्कुरः शशकस्य आखेटाय वनं प्राविशत् । शशकः तु कुत्रचित् निलीनः
 अभवत् । परं कुक्कुरः तदैवैकं वृकमपश्यत् ।

कुक्कुरः - भोः मया सदृशः त्वं कः असि?

वृकः - अहं वृकः अस्मि । अहं वने एव वसामि । त्वं कः असि?

कुक्कुरः - अहं कुक्कुरः अस्मि । अहं ग्रामे स्वभर्तुः समीपे वसामि ।

वृकः - त्वं वने किमर्थं भ्रमसि?

कुक्कुरः - अहं शशकस्य आखेटाय भ्रमामि । अनेन मम मनोरञ्जनम् भवति ।

वृकः - त्वमाहारं कथं लभसे?

कुक्कुरः - मम भर्ता मह्यं दुग्धं, मांसम्, रोटिकान् च अपि यच्छति । सः मयि बहु
 स्निह्यति । आहाराय इतस्ततः न भ्रमामि ।

- වූක: - අහං තු අතීව කාඨිනිනෙත ආහාරං ලඹෙ । කදාච්චිදෙව කසුතාපි ශශකසුත අනුතසුත වා ජනුතො: ආච්චෙට් කුරොමි । අනුතථා ඔූතානාං ජෂුනාමෙව ඔාසං ඔඝුතාමි । තදාපි අතිකාඨිනිනෙත ලඹෙ ।
- කුකුරු: - ත්වං ඔතා සහ ආගච්ච । ඔඔ ඔර්තා ත්වඔාපි ජාලනං කුරිඝුතී । තුඔුතඔාපි ඔාසං, දුග්ඨං, රොටිකානු ච දාසුතසී ।
- වූක: - ඔඔ කාරුතී කිං ඔවිඝුතී?
- කුකුරු: - කෙවලං ඔරු: ආච්චාජාලඔෙව තව කාරුතී ඔවිඝුතී ।
- වූක: - (කුකුරුසුත ගුරීවා ජරිත: චර්ඔාජදුං ජෂුතී) ඔො: ඔො: කුකුරු තව ගුරීවා ජරිත: චදං කිඔසුතී?
- කුකුරු: - චදං චර්ඔාජදුඔසුතී । ඔඔ ඔර්තා ජුතෙත ජදුතෙත සහේව ශුංචලාං ජොචුතී, ඔා ච ඔච්චාතී ।
- වූක: - චදං තු ජරාචීනතථාථා: චිහුඔසුතී । අහං ජරාචීනතාං ඔෙච්චාමි । වනෙ ඔඔ ස්වාචීනං චීවනඔු । අහං ත්වථා සහ ඔ ගඔඝුතාමි । ස්වාචීනතථා: ජදී ඔොචනං කචුතෙතාපි ජරාච්ච ඔවතී, තදාපි ජරාචීනතථා: චීවනාතු ශුරෙච්චරඔෙව । චිකු ජරාචීනං චීවනඔු । අහං තු වනෙ ජු ස්ථාසුතාමි । (වූක: තතකාලඔෙව ගහනෙ වනෙ ජරවිෂතී? කුකුරු: ච ස්වඔරු: සඔීජං ගච්චතී)

07 ජරාචීන දීචියට නිනදා චේචා

චක දිනක චකරා ඔලේලෙක සාචක අලේචාගැනීම සදහා චනයට ජිචියෙය ය. සාචා ද කිසියම් තැනක සැඟචුච්චි. චචේ චුචන ඔලේලා චකලේචි ම චක චෘකයෙක දුචුචේය.

ඔලේලා - මිකුර, මා හා සමාන නුඹ කචරෙකද?

චෘකයා - මම චෘකයෙක වෙමි. මම කැලයේ ම චෘසය කරමි. නුඹ කචරෙකද?

ඔලේලා - මම ඔලේලෙක වෙමි. මම ගමෙහි මගේ ස්චාමියා සමීජයෙහි චෘසය කරමි.

චෘකයා - කුමක ජිචිය නුඹ කැලයෙහි හැසිරෙහි ද?

ඔලේලා - මම සාචෙකු දචියම් කර ගැනීම ජිචිය හැසිරෙමි. චියින මගේ ජාඣාච සජිරේ.

චෘකයා - නුඹ කෙසේ ජාහාර ලචනනෙහිද?

ඔලේලා - මගේ ස්චාමියා මට කිරි ද, මස් ද, රොචී ද දෙයි. ඔහු මා කෙරෙහි ඔොහෝ සේ සෙනෙහස දකවයි. ජාහාර සදහා චහෙ මෙහෙ නො හැසිරෙමි.

චෘකයා - මම චනාහි ඉතාමත් ම අසිරුවෙන් දුකසේ ජාහාර ලචනනෙමි. කිසියම් දිනෙක කිසියම් සාචකුගේ හෝ චෙනත් සනෙකුගේ මරණය සිදු කරමි. නැතහෝ මැරුණු සකුනගේ මස් ම අනුභව කරමි. චියත් ඉතාමත් ම දුකසේ ලචනු ලැබේ.

ඔලේලා - නුඹ මාත් සමග ජැමිචෙන්න. මගේ ස්චාමියා නුඹ ද ඇති කරාචී. නුඹට ද මස් කිරි රොචී ජාදිය දෙන්නෙහි ය.

චෘකයා - මගේ රාකාරිය කුමක චන්නෙහි ද ?

ඔලේලා - හුදෙක ස්චාමියාගේ අණට කීකරුව සිටීම ම නුඹේ කාර්ය ය චන්නේ ය.

චෘකයා - (ඔලේලාගේ ගෙළ චචා ඇති සම ජචිය දකියි.) මිකුර මිකුර මේ නුඹේ ඔෙලේල චචේ තියෙන්නෙ කුමක ද?

ඔලේලා - මේ සම ජචියක. මගේ ස්චාමියා මේ ජචිය හා දම්චැළ චකච යොදා මාච ඔදින්නේ ය.

චෘකයා - මෙය චනාහි අනුනට ජරාචීන (යටත්) චීමේ සංකේතයකි. මම ජරාචීන ඔචට නොකැමැත්තෙමි. කැලයෙහි මාගේ ජීචිතය ස්චාචීනය. මම නුඹ සමග නො චන්නෙමි. ඉදිත් ස්චාචීන ඔචිත් දුකසේ නමුත් ජාහාර ලැඔ ගැනීම සිදුචන්නේය. චිය ජරාචීන ච ජීචිත්චනචාටත් චචා ශුරේච්ච ය. ජරාචීන දීචියට නිනදා චේචා. මම කැලයෙහි ම නතර වෙමි. චෘකයා චම චෙලාචෙහි ම සන කැලැච කුළට ජිචියේ. ඔලේලා ද ස්චකීය ස්චාමියා සමීජයට යයි.

આખેටાય - දඩයම්කර ගැනීමට કુત્રચિත් - කිසියම් තද්වૈકં - (તદા + એવ + એ
 કં) - එකල්හි ම එක කිමර්થ - (කිං + අර්ථ) කුමක් පිණිස භ්‍රමසි - ඇවිදින්නෙහි
 අනෙත - මේ මම - මගේ මනෝරජනම් - මනදොළ ත්වමාහාරං - (ත්වං + අහාරං) නුඹ
 ආහාර කුත: - කොයින් ද මායි - මා කෙරෙහි ත්‍රිහ්‍යති - සෙනෙහස දක්වයි
 කාච්ඨිනි - දුක සේ ජන්තෝ: - සතුන්ගේ අන්‍යතා - නැතහොත්/ වෙනත්
 අයුරකින් මූතානාංපශුනාමෙව - (මූතානාංපශුනාං+ඒව) මළසිවුපාවුන්ගේ ම තුඹ්‍යමපි
 - (තුඹ්‍යං+අපි) නුඹටත් පරිත: - හාත්පස/ වට්ටි ජර්මපද් - සමින් කළ පටියක්
 ඒතෙත - මෙයින් සහේව - (සහ+ඒව) සමග ම ශූර්වලාං - දම්වැළ යොජ්‍යති - යොදයි
 බඳුන - බද්ධි පරාධීනතයායා: - පරාධීනබව හේතුකොට චිහ්‍යමස්ති - (චිහ්‍යං +
 අස්ති) සංකේතයක් ඇත නෙච්ඡාමි - (න + ච්ච්ඡාමි) කරමි නොවෙමි ස්වාධීන
 - ස්වාධීන බව ජීවනම් - ජීවනය ක්‍රෙතාපි - (ක්‍රෙතෙ+අපි) දුෂ්කරව නමුත්
 ගහනෙ - ආකීර්ණ/ ගැවසුණු/ අධික/ සන

පඨාමි සංස්කූතං නිත්‍යං - වදාමි සංස්කූතං සදා ।
 ධ්‍යායාමි සංස්කූතං සම්‍යක් - වන්දෙ සංස්කූත මාතරම් ॥
 සංස්කූතස්‍ය ප්‍රසාරාය - නේජං සර්ව දදාම්‍යහම් ।
 සංස්කූතස්‍ය සදා භක්තෝ - වන්දෙ සංස්කූත මාතරම් ॥
 සංස්කූතස්‍ය කූතෙ ජීවම් - සංස්කූතස්‍ය කූතෙ ජයම් ।
 ආත්මානමාහුතං මන්‍යෙ - වන්දෙ සංස්කූත මාතරම් ॥

නිත්‍යං - නිතර ධ්‍යායාමි - වඩමි සම්‍යක් - මැනවින් ප්‍රසාරාය - පැතිරවීම සඳහා
 නේජං - තමන්ගේ දදාම්‍යහම් (දදාමි+අහම්)- මම දෙමි භක්ත: - හක්කි ඇත්තා
 කූතෙ - කළ කල්හි ජීවම් - ජීවනය ආත්මානමාහුතං (ආත්මානං+ආහුතං) - තමා
 විසින් කැඳවන ලද මන්‍යෙ - සිතනු ලැබේ.